

10 tys. lat p.n.e.	Pierwsze grupy myśliwych pojawiają się w pasie Pojezierza Mazurskiego
4 tys-1700 p.n.e.	Epoka kamienia, okres stałego zasiedlania (amfory kuliste, puchary lejcowate)
1700-500 p.n.e.	Epoka brązu, dociera kultura łużycka z której pochodzą związki językowe Bałtów i Słowian, języka polskiego i pruskiego, kultura kurchanów
0-400 p.n.e.	Ujednocianie kultury bałtyjskiej jej dwa odłamy to: pół. zach. Z którego pochodzili historyczni Bałtowie (Prusowie, Jaćwingowie, Litwini, Łotysze)
997 r.	Nieudana wyprawa biskupa Wojciecha na ziemie Prusów
Od XI do XII w	Zbrojne starcia książąt polskich, litewskich i ruskich z plemionami pruskimi
1215 r.	ustalono biskupstwo misyjne dla Prus, a biskupem został cysters Chrystian
1226 r.	Układ dotyczący sprowadzenia Krzyżaków do ziemi chełmińskiej przez Konrada Mazowieckiego.
1230 r.	Grzegorz IX potwierdził wszystkie nadania na rzecz Krzyżaków, przez co wykluczył dwóch pozostałych pretendentów do władzy nad Prusami Konrada Mazowieckiego i biskupa Prus Chrystiana. Jednocześnie udziela zgody na podbój Prus
1234 r.	Krzyżacy organizują pierwszą wyprawę na ziemie Prusów przy udziale wojsk książąt pomorskich
1242 r.	Początek pierwszego powstania pruskiego przeciw Zakonowi Krzyżackiemu papież Innocenty IV nadaje Prusy w lenno wielkiemu mistrzowi zakonu Krzyżackiego Gerhardowi von Malberg.
1249 r.	Krzyżacy przegrywają bitwę pod Krukami. Układ w Dzierzgoniu, kończący pierwsze powstanie pruskie.
1253 r.	Rozpoczęcie podboju Galindii przez Zakon Krzyżacki
1256-1257	Legat papieski Opizo z Mesano staje po stronie książąt mazowieckich w sporze z Krzyżakami o część ziem pruskich.
1260 r.	Początek drugiego powstania pruskiego. Prusowie zdobywają Lidzbark
1273 r.	Krzyżacy zmuszają do uległości powstańców na Sambii, Warmii, Natangii, Barcji i Pogezanii
1274 r.	Krzyżacy odbijają Lidzbark, upadek drugiego powstania pruskiego
1283 r.	Zakończenie podboju Prus przez Krzyżaków
1440 r.	Tworzy się Związek Pruski, łączący mieszczan z wielkich miast pruskich oraz rycerstwo ziemi chełmińskiej w walce o swoje prawa w państwie krzyżackim w Prusach.
1454 r.	Stany pruskie wypowiadają posłuszeństwo Zakonowi Krzyżackiemu, poselstwo Związku Pruskiego wystawia w Krakowie akt oddania Prus królowi polskiemu
1454-	Wojna trzynastoletnia państwa polskiego z zakonem

- 1466 krzyżackim.
- 1457 r. Królewiec staje się stolicą państwa krzyżackiego w Prusach a po 1525 roku Księstwa Pruskiego
- 1466 r. W wyniku zawartego drugiego pokoju w Toruniu Polska odzyskuje ziemię chełmińską, Warmię, Prusy Zachodnie z Malborkiem i Elblągiem oraz Pomorze Gdańskie
- 1466-1525 Nasila się osadnictwo polskie w Prusach Krzyżackich
- 1472 r. Kazimierz Jagiellończyk ustanawia urząd starosty generalnego Prus
- 1525 r. Traktat krakowski z 8 kwietnia 1525 r. Sekularyzacja linii pruskiej zakonu krzyżackiego w Prusach. Powstaje Księstwo Pruskie jako lenno Polski.
- 1525-1701 Prusy Książęce (32 tys. km²) w tym czasie obszar Rzeczpospolita (1000 tys. km²).
W 1525 roku wszyscy bracia zakonnicy i poddani zakonu przyjęli luteranizm. Prusy Książęce jako pierwsze państwo w Europie opowiadają się za nową religią. Zrezygnowali w ten sposób z opieki i protekcji papieża i cesarza. Państwo zakonne stawało się państwem świeckim - lennym księstwem.
- 1563 r. Dopuszczenie elektorów brandenburskich do lenna pruskiego
- 1569 r. Akt unii lubelskiej powołuje Rzeczpospolitą Obojga Narodów (Korony i Litwy).
- 1655-57 Południowe i wschodnie tereny Prus Książęcych terenem działań wojennych wojsk Rzeczpospolitej, Tatarów Krymskich, Brandenburgii i Szwecji
- 1656 r. Październik najazd tatarski. W jego wyniku następują ogromne zniszczenia. Spalono 13 miast i kilkaset wsi, zabito ok. 11tys. ludzi a 34 tys. poszło w jasyr
- 1657 r. Wystawiono w Wielawie dokument przyznający Prusom Książęcym suwerenność. Dokument ten ratyfikowany był później przez króla polskiego Jana Kazimierza i elektora brandenburskiego Fryderyka Wilhelma. Od tej pory w Prusach może panować linia brandenburska Hohenzollernów.
- 1698 r. Pożar miasta, który przyniósł ogromne zniszczenia w ciągle drewnianej i strzechowej oraz „ścistej” zabudowie, ale stał się też przyczyną do zmian w zabudowie miasta.
- 1701 r. W Królewcu następuje koronacja elektora brandenburskiego Fryderyka III na króla pruskiego Fryderyka I zamykając dzieje Prus Książęcych jako lenna. Utworzono Królestwo Pruskie
- 1708-11 Do czasu wielkiej epidemii, która pochłonęła ok.200 tys. osób ludność pochodząca z Mazowsza przeważała na tych terenach. To wtedy prawdopodobnie wyginęli ostatni potomkowie Prusów. Na wyludnione tereny od XVII w. zaczęli przybywać koloniści z całej Europy: Niemcy, Francuzi, Holendrzy, Szwajcarzy, Szkoci, często prześladowani gdzie indziej protestanci. Osadnictwo zachodnioeuropejskie rozwinęło się szczególnie za panowania

króla Fryderyk II Wielkiego (1740-86) W 1708 r. Mrągowo znalazło się w strefie oddziaływania zarazy, która poczyniła ogromne straty wśród jego ludności.

1756-63 Wojna siedmioletnia, w której przeciwko Prusom zawiązał się sojusz austriacko - francusko - rosyjsko - saksoński.

1757 Podpisano II traktat wersalski, który ustalał podział Prus po zakończeniu zwycięskiej wojny. Rosji miały przypaść Prusy Wschodnie, Szwecji - Pomorze, Saksonii - Magdeburg, Halle i Halberstadt, Austrii - Śląsk, a Francji - posiadłości nadreńskie. Potwierdzono tym samym cel wojny: rozbiór Królestwa Pruskiego i sprowadzenie monarchii Hohenzollernów do rangi drugorzędnego państwa Rzeszy Niemieckiej

1772 r. I rozbiór Polski

1793 r. II rozbiór Polski

1795 r. III rozbiór Polski

1786- Panuje Fryderyk Wilhelm II

1797

1797- Panuje Fryderyk Wilhelm III

1840

1811 Budowa piramidy w Rapie

1812 -14 Nadeszły kolejne ciężkie czasy, kiedy przez Prusy Wschodnie przechodziły wojska napoleońskie i rosyjskie. Dochodziło do potyczek i walk. W miastach kwaterowały wojska, niektóre miejscowości zostały zniszczone. Nastąpiły klęski nieurodzaju, a w 1831 r. epidemia cholery, w wyniku której zmarło 15 tys. osób. Powszechnie panował głód.

1822 r. W Mrągowie wybuchł pożar, który zniszczył około 1/3 domów mieszkalnych i jeszcze więcej budynków gospodarczych

1824 r. Rozpoczęcie budowy kanału Augustowskiego

1836 r. Na tereny Mazur przybywają pierwsi starowiercy

1840- Panuje Fryderyk Wilhelm IV

1861

1844- Budowa twierdzy Boyen w Giżycku

1856

1844- Ponownie okres wielkiego nieurodzaju, którego wynikiem był głód.

1848- Budowa kanału Ostródzko - Elbląskiego

1876

1861- Panuje Wilhelm I

1888

1868 Powstanie pierwszej linii kolejowej łączącej Królewiec i Ełk

1870 Kontrybucje nałożone na Francję po przegranej wojnie z Prusami przyczyniły się do rozwoju gospodarczego Prus

1871 Powstanie cesarstwa niemieckiego Otto von Bismarck dokonał zjednoczenia pod hegemonią Prus tzw. *małych Niemiec* i doprowadził do ogłoszenia władcy Prus Wilhelma I cesarzem niemieckim.

- 1871-1933 Emigracja z terenów Prus Wschodnich. Obszar ten opuściło w tym czasie ok. 900 tys. osób. Mazury otworzyły się na świat - zaczęła się migracja w głąb Niemiec w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia.
- 1877 - Nastąpił rozkwit gospodarczy; rozpoczęto uprawę buraków
1908 cukrowych, w miasteczkach pojawił się przemysł spożywczy, powstały drogi i linie kolejowe
- 1888-1918 Panuje Wilhelm II
- 1891 Funkcjonuje już stała linia pasażersko-towarowa na trasie Giżycko (Lötzten, Lec) - Mikołajki (Nikolaiken)
- 1910-17 Budowa ełckiej kolei wąskotorowej
- 1911 Rozpoczęcie budowy kanału mazurskiego
- 1912-14 Budowa mostu północnego w Stańczykach
- 1914-1918 Pierwsza wojna światowa. Konflikt zbrojny między Ententą, do której należały Wielka Brytania, Francja, Rosja, Serbia, Japonia i (od 1915) Włochy a Państwami Centralnymi tj. Austro-Węgrami, Niemcami, wspieranymi przez Turcję i Bułgarię.
- 1914 r. Zwycięstwo pod Tannenbergiem określone było przez niemiecką propagandę jako odwet na Słowianach po przegranej w 1410 r.
- 1917 r. Stany Zjednoczone wypowiedziały wojnę Niemcom i przystąpiły do wojny po stronie Ententy. Jednym ze skutków politycznych wojny było odrodzenie się lub powstanie nowych państw w Europie: Polski, Czechosłowacji, Jugosławii, Litwy, Łotwy, Estonii i Finlandii
- 1920 r. Plebiscyt na Mazurach - Mazurzy opowiadają się w przeważającej liczbie za Niemcami.
- 1923-26 Budowa mostu południowego w Stańczykach
- 1933 r. Rozpoczynają się prześladowania Żydów
- 1939-45 II wojna Światowa
- 1940-44 Budowa kwatery głównej Niemieckich Wojsk Lądowych w Mamerkach w okolicach Węgorzowa
- 1940 r. Rozpoczęcie budowy kwatery Hitlera w Gierłoży
- 1945 r. Oskrzydlenie przez Armię Sowiecką, zmusza ludność niemiecką do ucieczki na Zachód przez zamrznięty Zalew Wiślany lub przez Pilawę. Podobny los spotkał Mazurów. Ucieczka, wypędzenie, pozbawienie praw. Wraz z całą ludnością niemiecką wschodnich prowincji Rzeszy ponieśli główny ciężar wojny - jako sprawcy i ofiary zarazem. Mazurzy utracili jednak nie tylko swoją małą ojczyznę, lecz także własną historię.
- 1945 r. Prusy Wschodnie wchodzi w skład terytorium ZSRR i Polski. Mazury zostają przyłączone do Polski.
- 1945 r. Od stycznia do maja terenem administrowały sowieckie komendantury traktując te tereny jako zdobycze wojenne bez litości i potrzeby niszcząc miasta i wsie. Proces zniszczenia dopełniły hordy szabrowników. Stan zniszczeń nie zachęcał do osiedlania się. Przesiedleńcy z Kresów Wschodnich i „Akcji

Wisła" (W 1947 roku ponad 140.000 osób, głównie narodowości ukraińskiej, zostało wysiedlonych z południowo-wschodniej Polski). Pozbawieni swoich siedzib byli w sytuacji przymusowej, musieli znaleźć tutaj domy i mieszkania. Mazurskich „autochtonów” w odróżnieniu od niemieckich wschodnioprusaków, Polacy uważali za zasiedziałą ludność pochodzenia polskiego, zakładając że zachowali oni swoją tożsamość

1946 r. Ministerstwo Ziem Odzyskanych wydaje okólnik zakazujący wywozu mienia z tzw. ziem odzyskanych

1945-50 Akcje wysiedleńcze i rozpoczęcie procesu osiedlania. W wyniku procesu repatriacji napływali tu Polacy z Wileńszczyzny, Białorusi i Litwy. Ci, którzy zechcieli się tu osiedlić głównie z rejonów Kurpiowszczyzny, Mazowsza i Białostoczczyzny, dobrowolnie zastali nie tylko powojenne zniszczenia materialne i ludzi zatrwożonych niepewnością jutra, ale też ludzi przestraszonych obecnością innych. Pustaką, ruiny, niedożywienie i epidemie chorób zakaźnych stały się udziałem ludności osadniczej. W jednym tyglu znaleźli się ludzie odmienni cywilizacyjnie, o różnym pochodzeniu regionalnym, odmiennej kulturze regionalnej, różnym poczuciu tożsamości, różnorodnym wyznaniu, odmiennych doświadczeniach historycznych, różnych motywach przybycia na te obszary, różnie też postrzegających własne perspektywy bytowania. Historia zetknęła ich i zmusiła do wspólnego życia, lecz nie dała jednakowych możliwości do obrony dziedzictwa, leżącego u podstaw ich tożsamości. Narastało poczucie wyobcowania wyrastające w warunkach niestabilności życiowej wszystkich mieszkańców i wiara, że niedługo wybuchnie III wojna światowa i wszyscy wrócą do siebie. Niezależnie od narodowości tym, którzy przeżyli ten wielki exodus i jego następstwa, wspomnienia z tego okresu właściwie się nie zatarły. Wstrząs psychiczny był tak silny, że w wielu przypadkach przyćmił inne wydarzenia w ich długim życiu.

1991 r. Uzyskanie niepodległości przez Litwę, najbardziej wysunięty obszar byłych Prus Wschodnich tzw. Kraj Kłajpedzki (Memelland) wchodzi w skład Litwy, Królewiec (Königsberg) wraz z pozostałymi obszarami północnych i środkowych terenów Prus Wschodnich stanowi obecnie obwód kaliningradzki będący częścią Federacji Rosyjskiej, Środkowy i południowy obszar dawnych Prus Królewieckich i książeńcych w tym Warmia, Mazury i Powiśle przypadł Polsce.

2004 r. Przyłączenie Polski do Unii Europejskiej, rozwój turystyki na Mazurach.
